

DIGITALISERINGS DIREKTORATET
Postboks 1382 Vika
0114 OSLOVår referanse:
26/00781-2Deres referanse:
Høringssvar – veilederDato:
18.08.2026Saksbehandler:
Thomas C. B. Kielland, +47 48282422

Svar på høring - Veileder ved tilgjengeliggjøring av data fra offentlig sektor

Helse Sør-Øst RHF takker for muligheten til å gi innspill på denne høringen. Svarene følger under basert på malen for høringen.

Navn, enten på virksomheten du representerer, eller deg som privatperson:

Skriv her: Helse Sør-Øst RHF

Hva beskriver best deg/dere som avsender:

- ☒ Offentlig virksomhet (statlig, kommunal eller fylkeskommunal)
- ☐ Næringsliv (privat virksomhet eller bransjeorganisasjon)
- ☐ Forskning eller utdanning
- ☐ Presse eller medier
- ☐ Sivilsamfunn eller interesseorganisasjon
- ☐ Privatperson
- ☐ Annen – **Beskriv gjerne her:**

1. Veilederens relevans og nytteverdi

På hvilken måte kan veilederen være nyttig for offentlige virksomheter som tilgjengeliggjør data?

Skriv inn svaret deres her:

Verdien av datasett varierer, og virksomhetene trenger veiledning til å prioritere ressursene på en samfunnsøkonomisk fornuftig måte. All tilrettelegging krever ressurser, og det vil ikke være slik at enhver tilrettelegging står i stil med gevinstpotensialet – dette er grunnen til at plikten til å publisere metadata bare gjelder så langt det ikke medfører en *uforholdsmessig arbeidsmengde*.

Veiledning til denne delen av regelverket vil være nyttig, eksempelvis gjennom en klargjøring av at kravet til detaljgrad for metadata vil variere med gevinstpotensialet, slik at kravene er strengere for høyverdidatasett enn andre.

Se også våre merknader i pkt 4.

*Et sentralt mål er at data skal være enkle å finne, forstå og ta i bruk. Rådet ønsker særlig innspill fra virksomheter og personer som **bruker data** fra offentlig sektor.*

Dekker veilederen de behovene dere har som brukere av offentlige data? Er det viktige brukerbehov som ikke er omtalt?

Skriv inn svaret deres her:

Som databruker vil man gjerne ha behov for dialog med noen som kjenner datasettet – det bør altså gis veiledning til at det også gis opplysninger om slike kontaktpunkt.

Hva kan man gjøre i offentlig sektor gjøre for å sikre at veilederen blir tatt i bruk og har en positiv effekt?

Skriv inn svaret deres her:

Vi har ingen innspill på dette spørsmålet.

Rådet foreslår at veilederen erstatter Retningslinjer ved tilgjengeliggjøring av offentlige data ([lenke til regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)). Rådet mener at en veileder er mer fleksibel og enklere å holde oppdatert. Samtidig kan en veileder oppfattes som mindre forpliktende enn et rundskriv og/eller retningslinjer. Hvilke fordeler og ulemper ser dere med at det er en veileder fremfor retningslinjer?

Skriv inn svaret deres her:

Det er ryddig at man skiller mellom rettslig forpliktende krav og annet.

Verken retningslinjer eller veiledere fastsetter forpliktelser. Sånn sett er det greit at dette publiseres som en veileder.

Veilederen vil få størst troverdighet dersom den gjengir regelverket på en balansert måte. Den bør tydelig skille mellom anbefalinger og krav, og den bør peke på ev. tolkningsusikkerhet i kravtolkningen.

2. Skillet mellom krav og anbefalinger

Veilederen skiller mellom gjeldende og kommende rettslige krav på den ene siden, og anbefalinger for god praksis på den andre siden. Rådet ønsker innspill på om denne balansen er hensiktsmessig og forståelig.

Er forskjellen på krav og anbefalinger hensiktsmessig og forståelig? Er det anbefalinger som i realiteten er krav, og i så fall, etter hvilket regelverk?

Skriv inn svaret deres her:

Veilederen er ikke tydelig på skillet. Overskriftene er formulert som krav, selv om pliktene har vesentlige unntak, jf. vårt svar nedenfor (pkt 4).

Det er viktig å være tydelig på skillet for at brukerne skal ha tillit til veilederen.

Veilederen bør tydeligere skille mellom krav og anbefaling. Det kan for eksempel gjøres ved å gjennomgående bruke nøkkelord som "bør" og "skal" med en ordforklaring innledningsvis.

3. FAIR-prinsippene

Veilederen viser til de internasjonale FAIR-prinsippene. FAIR står for Findable, Accessible, Interoperable, Reusable. Dette er en større endring sammenlignet med de nåværende retningslinjene ved tilgjengeliggjøring av offentlige data. Rådet har selv definert ambisjonsnivåene, som en hjelp for offentlige virksomheter når de skal vurdere hvilke prinsipper de bør etterleve.

På hvilken måte har det en verdi for databrukere om offentlig sektor i større grad etterlever FAIR-prinsippene? Eventuelt hvis det ikke har verdi, hvorfor ikke? Er FAIR-prinsippene gjennomførbare og mulig å etterleve for offentlige virksomheter som deler data?

Skriv inn svaret deres her:

Prinsippene peker på gode mål, og kan derfor gjerne vises til.

De er imidlertid lite hjelpsomme til å dimensjonere og målrette datadelingsinnsatsen; det er dette vi oppfatter som en vesentlig større utfordring.

Er rådets ambisjonsnivåer for FAIR-prinsippene forståelig og hensiktsmessig? Bør ambisjonsnivået justeres for noen av prinsippene, og i så fall hvilke og hvordan?

Skriv inn svaret deres her:

Vi har ingen innspill på dette spørsmålet.

Er oversettelsene av prinsippene forståelig, og gjengir de meningsinnholdet fra originalspråket, engelsk? Hvilken norsk oversettelse av "Findable" er mest dekkende og presis - "gjenfinnbar" eller "søkbar"? Er det andre begreper som bør vurderes?

Skriv inn svaret deres her:

Vi har ingen innspill på dette spørsmålet.

4. Andre innspill

Vi ønsker også innspill som ikke dekkes av spørsmålene over. Dette kan være synspunkter på enkeltpunkter i veilederen, forhold vi ikke har spurt om, eller andre perspektiver dere mener er relevante.

Er det noe i veilederen dere ønsker å kommentere spesifikt, bruker dere gjerne overskriftene og nummereringen fra veilederen.

Skriv inn svaret deres her:

Overskrift: Ordforklaringer og bakgrunn

Innspill til siste avsnitt:

1) Dataforvaltningsloven *supplerer* offentliglova sin rett til innsyn og pålegger forvaltningen (inkl. en del off. virksomheter) noen plikter, men enhver har fortsatt rett til innsyn etter offentliglovas regler. Tredje setning bør endres for å reflektere dette. Det samme gjelder omtalen av/teksten i tabellen med "kommende krav", som viser til dataforvaltningsloven. Den kan gi inntrykk av at dataforvaltningsloven erstatter gjeldende regulering.

2) Det er uheldig at veilederen slår taushetsplikt (forretningshemmeligheter) og vern av alminnelige personopplysninger i hartkorn, ettersom dette skillet ikke gjenfinnes i offentliglova. Offentliglova *pålegger* utlevering også av personopplysninger på innsynsrettens område (ref. Lovavdelingens uttalelse 9.3.2007 pkt 2). Loven *forbyr* imidlertid utlevering av taushetsbelagte opplysninger. Det taler for at teksten heller knyttes til taushetsplikt enn personopplysninger generelt.

Skal man utvide teksten, så kan ev. de særlige hensyn knyttet til meroffentlighet (taushetsrettens område) omtales, jf. vurderingene i lovavdelingens uttalelse.

I tillegg kunne det vært opplysende om det gis veiledning til deling av opplysninger som er omfattet av innsynsretten etter offentlighetsloven, men som i henhold til offentlighetsforskriften §§ 7 annet ledd, jf. § 6 tredje ledd ikke skal publiseres *på internett*. Dette gjelder blant annet opplysninger om lønn og om identitetsnummer. Det virker nærliggende å anta at tilsvarende begrensninger også må gjelde ved API-tilgang til opplysningene iht. dataforvaltningsloven § 11.

Overskrift: 1. Dokumenter datasettene

Innspill:

Veilederen bør være tydelig på at dataforvaltningsloven begrenser sentrale plikter for forvaltningen til *det kostnadseffektive og formålstjenlige* - jf. § 10s passus "dersom det er mulig og formålstjenlig og ikke medfører en uforholdsmessig arbeidsmengde," (og liknende i §§ 9 og 11). Dette er ikke nevnt i dagens veileder, og bør nevnes.

For § 10 treffer dette veilederens kravomtale pkt 1 og 2, for § 9 treffer forbeholdet omtalen i pkt 4 og for § 11 treffes pkt 9. For pkt 10 og 11 bør nok også lovbestemmelsens presiseringer "egnet" (pkt 10) og "der det er relevant" (pkt 11) nevnes.

Overskrift 8: Tilby informasjon om datakvalitet

Innspill:

Setningen "Kvaliteten på virksomhetens data påvirker hvor egnet de er til andre formål enn de først ble skapt for." gir inntrykk av at kvalitet er en kontekstuavhengig størrelse, og av at det er nødvendige sammenhenger mellom et datasetts egnethet (kvalitet) på ett område for dets egnethet (kvalitet) for andre områder. Datakvalitet handler om egnethet til et konkret *formål* data skal brukes til. Uten formål er "kvalitet" et tomt begrep.

Vi foreslår at setningen justeres, f.eks. slik: "Opplysninger om opplysningenes egnethet (datakvalitet) for virksomhetens formål vil kunne være nyttig for å vurdere egnetheten for gjenbruk til andre formål. Særlig gjelder dette gjenbruk til liknende formål.

Et datasett som har høy kvalitet for ett formål, kan ha lav kvalitet for bruk til andre formål. Eksempelvis kan datasett som brukes for å identifisere utvikling i en periode ha høy datakvalitet (måleutstyret er svært stabilt i den relevante måleperioden) selv om hver måling kan ha et større avvik fra sann verdi (utstyret er ikke nylig kalibrert).

Med vennlig hilsen
Helse Sør-Øst RHF

Rune Simensen
direktør teknologi og digitalisering

Mona Stensby
konserndirektør